

Michael De Cock, Stephan Vanfleteren, 'Aller/Retour. De grenzen van fort Europa' (2010)

Nobody gives a fuck

Europa is als een onneembare vesting die hoog boven de rest van de wereld uittorent. Het is de wieg van de Westerse samenleving en het epicentrum van de economie. Dit Europese succes voedt voor de vele gelukszoekers die naar Europa trekken de fictie van het beloofde land. Schrijver Michael De Cock en fotograaf Stephan Vanfleteren zoomen in 'Aller/Retour. De grenzen van fort Europa' op eigenzinnige manier in op het fenomeen van migratie. Ver weg van het politieke discours gaan ze met scherpe pen en opgeblonken lens op zoek naar het menselijke verhaal achter de niet-aflatende stroom onheilspellende berichten in de media. De Cock en Vanfleteren trokken voor hun boek langs de grenzen van het fort Europa. Ze bezochten de asielcentra die als wachtposten langs de Europese grenzen opgetrokken werden en gingen op zoek naar de bron van de migratiestroom in kleine Afrikaanse vissersdorpjes. Ze staken niet alleen hun licht op bij de officiële instanties die de stroom van nieuwkomers moeten kanaliseren, maar lieten ook de gelukszoekers zelf aan het woord. Door de twee zijden van de grens te belichten, lukten ze erin een realistisch beeld van het migratieprobleem te schetsen. De vele interviews, portretten en analyses kleuren de zwart-wit perceptie over migratie. De onthutsende verhalen die normaalgezien netjes opgeborgen worden achter de hoge muren van de gesloten centra stemmen tot nadenken. Niet alleen de verschillende redenen waarom de migranten besloten het geluk in het

rijke Westen te zoeken, maar ook de ontberingen die ze moesten doorstaan om hun droom na te streven, zijn vaak schrijnend en hallucinant. 'Aller/Retour' laat zien dat ons oude continent voor de duizenden migranten die jaarlijks op Europese bodem aanspoelen, een strak omljnd stukje hoop op een oude kaart is. Vaak spat die droom echter helemaal uiteen wanneer men voor het eerst voet op Europese bodem zet. Heel wat migranten worden zonder pardon meteen teruggestuurd. Anderen worden twee jaar lang in de onmenselijke omstandigheden van een asielcentrum opgesloten vooraleer Europa ze de deur wijst. Het kluwen van wetgevingen en regels en de vaak onhandige manier waarop Europa met de nieuwkomers probeert om te gaan, laat zien dat er niet licht over het probleem van migratie heen kan gegaan worden. Niet alleen de heldere pen van De Cock, maar ook de knappe foto's van Vanfleteren ondersteunen dit knappe staaltje onderzoeksjournalistiek. Hoewel Vanfleteren veel bijval oogstte met zijn ijzersterke zwart-wit portretten, laat 'Aller/Retour' zijn kwaliteiten als fotojournalist zien. De sprekende beelden vullen De Cock's bevindingen perfect aan. De atmosfeer van de knappe beelden onderlijnt het ontluisterende karakter van het boek. Tegelijkertijd lukt De Cock erin om een journalistieke stem te combineren met een sterke eigen mening. Het boek lijkt te drijven tussen objectieve berichtgeving en vurig opiniestuk. Maar dat spreekt alleen maar in hun voordeel. 'Aller/Retour' is geen lauwe opeenstapeling van feiten, maar een brandend actueel betoog tegen de onmenselijke praktijken waarmee Europa met migratie probeert om te gaan. Het fenomeen van migratie - ons allen bekend, maar verre van vertrouwd - krijgt een stem en een gezicht in dit boek. De Cock en Vanfleteren leveren een bijzonder vlot leesbaar, bevattelijk en toch kritisch boek af over het problematische migratiefenomeen in Europa. De Cock en Vanfleteren wandelen niet rond de hete brij, maar kwakken het onfrisse goedje recht in je gezicht.

Martijn Sermeus

Cutting Edge - 12 juli 2010